

Legislative a Standard Handicap Friendly

VIKBB48 – Mgr. Helena Hubatková Selucká

Legislativa

- Knihovní zákon 257/2001 Sb.
http://ipk.nkp.cz/legislativa/01_LegPod/knihovni-zakon-257-2001-sb.-a-navazne-provadeci-prepisy
- Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2017–2020
<http://files.ukr.knihovna.cz/200000226-bbd23bcca2/Koncepce.pdf>
- Manifest UNESCO/IFLA o multikulturní knihovně
http://www.svkos.cz/data/xinha/docs/manifest_knihovny_CZ.pdf
- Legislativa o přístupnosti a službách pro lidi se SP

Knihovní zákon

- § 2 Předmět úpravy – rovný přístup
- § 3 a 10 Systém knihoven – Knihovna a tiskárna K. E. Macana
- § 4 Veřejné knihovnické a informační služby
- § 15 Podpora knihoven
 - (1) Provozovateli knihovny mohou být z peněžních prostředků státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuty podle zvláštního zákona účelově určené dotace zejména na
 - ...
 - g) zpřístupnění knihovnických fondů pro občany se zdravotním postižením,
 - h) projekty v oblasti kulturní, výchovné a vzdělávací činnosti,
 - i) zajištění výkonu regionálních funkcí,
 - j) zabezpečení dalšího odborného vzdělávání pracovníků knihoven,
 - k) výstavbu nebo rekonstrukci objektu knihovny
 - ...

Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana

- <https://www.ktn.cz/intro>
 - Výroba
 - Služby
 - Metodická činnost
 - ✦ Oddělení pro zrakově postižené při knihovnách v Hradci Králové, Ústí nad Labem, Brně, Ostravě, Strakonících a Plzni dostávají naši produkci v jedné kopii zvukových knih zdarma na základě uzavřené dohody. Speciální zvuková oddělení pro nevidomé pracují např. i při městských knihovnách (viz. [Kontakty](#)). Tyto knihovny dostávají výběr z naší produkce na základě smlouvy o dílo formou objednávky a také mají možnost vypůjčit si tzv. putovní fond zvukových knih. Opravy poškozených kazet zajišťuje KTN. Zásilková služba je také v Havlíčkově Brodu, Hradci Králové, Kladně, Klatovech, Ostravě, Plzni, Strakonících a Třebíči.
- Knihovní řád - <http://www.ktn.cz/rad>
- Knihovny, které využívají služeb KTN - <https://www.ktn.cz/contact>

Koncepce rozvoje knihoven ČR 2011-2015

- **Priorita 13**

Zlepšit dostupnost knihoven a jejich služeb, prosadit kritérium bezbariérovosti služeb knihoven jako kritérium hodnocení kvality služeb

Stav, kterého má být dosaženo:

Každý obyvatel ČR má přístup k VKIS nezávisle na svém sociálním a ekonomickém postavení, náboženském vyznání, na svém zdravotním stavu nebo věku či na tom, zda sídlí ve městě nebo v malé obci. Knihovny nabízejí bezbariérový přístup do budov, informační systémy pro zdravotně handicapované osoby, poskytují specializované asistenční služby, uplatňují systém slev (netýká se služeb, které jsou podle knihovního zákona povinně poskytovány bezplatně) apod. Nabízejí služby různým minoritám.

Koncepce rozvoje knihoven v ČR na léta 2017-2020

● Priorita 2

- Knihovny jako otevřená vzdělávací, kulturní, komunitní a kreativní centra
- ...
- 2.5 Rozšiřovat nabídku knihovnických a informačních služeb pro různé cílové skupiny a jejich potřeby (příslušníci menšin, různých věkových skupin, rozdílného sociokulturního zázemí či osoby se zdravotním postižením, osoby ohrožené sociálním vyloučením)
- 2.6 Zajistit přístup k internetu, k prostředkům ICT a k digitálnímu obsahu všem bez rozdílu
- ...

Manifest UNESCO/IFLA o multikulturní knihovně

- **Principy**
- Každý jedinec v naší globální společnosti má právo na plný rozsah knihovnických a informačních služeb. Při podpoře kulturní a jazykové rozmanitosti by knihovny měly:
 - sloužit všem členům komunity, bez diskriminace založené na kulturním a jazykovém dědictví;
 - poskytovat informace v příslušných jazycích a písmech;
 - poskytovat přístup k široké škále materiálů a služeb odrážejících existenci všech komunit a jejich potřeb;
 - zaměstnávat personál, který reflektuje různorodost komunity a který je vyškolen pro práci s různými komunitami.
- Knihovnické a informační služby v kulturně a jazykově různorodém prostředí zahrnují jak poskytování služeb všem typům uživatelů, tak poskytování knihovnických služeb konkrétně zaměřených na porozumění kulturním a jazykovým skupinám. Zvláštní pozornost by měla být věnována skupinám, které jsou v kulturně různorodých společnostech často marginalizované: menšinám, uchazečům o azyl a uprchlíkům, občanům s povolením k dočasnému pobytu, zahraničním dělníkům a domorodým komunitám.
- http://knihovnam.nkp.cz/docs/manifest_knihovny_CZ.pdf

Na pozadí

- Kabinet informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity – magisterský studijní program 2010 – 2011 (projekt Bezbariérová.knihovna.cz)
- Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky – vznik Sekce služeb osobám se specifickými potřebami 2011 -

Východiska pro standard a metodiku Handicap Friendly

- Návrat k typologii standardu pro 4 druhy znevýhodnění... (pro začátek).
- Základ v lokálních možnostech a potřebách knihovny, její struktuře, výstavbě, vztazích...
- Rozdělení metodiky na body nezbytné, vhodné, nadstandardní (různé možné aplikace).
- konzultace – tvorba - konzultace

Standard Handicap Friendly

- Lidé se zrakovým znevýhodněním
- Lidé s mentálním znevýhodněním
- Lidé s tělesným znevýhodněním
- Lidé se sluchovým znevýhodněním
- ...
- Nově vznikají
 - Lidé s duševním onemocněním v knihovnách
 - Příslušníci menšin v knihovnách
- Doplnuje činnost Sekce 60+ Knihovna přátelská seniorům
 - <http://ipk.nkp.cz/docs/rovny-pristup-knihovna-pratelska-k-seniorum>

Náplň činnosti

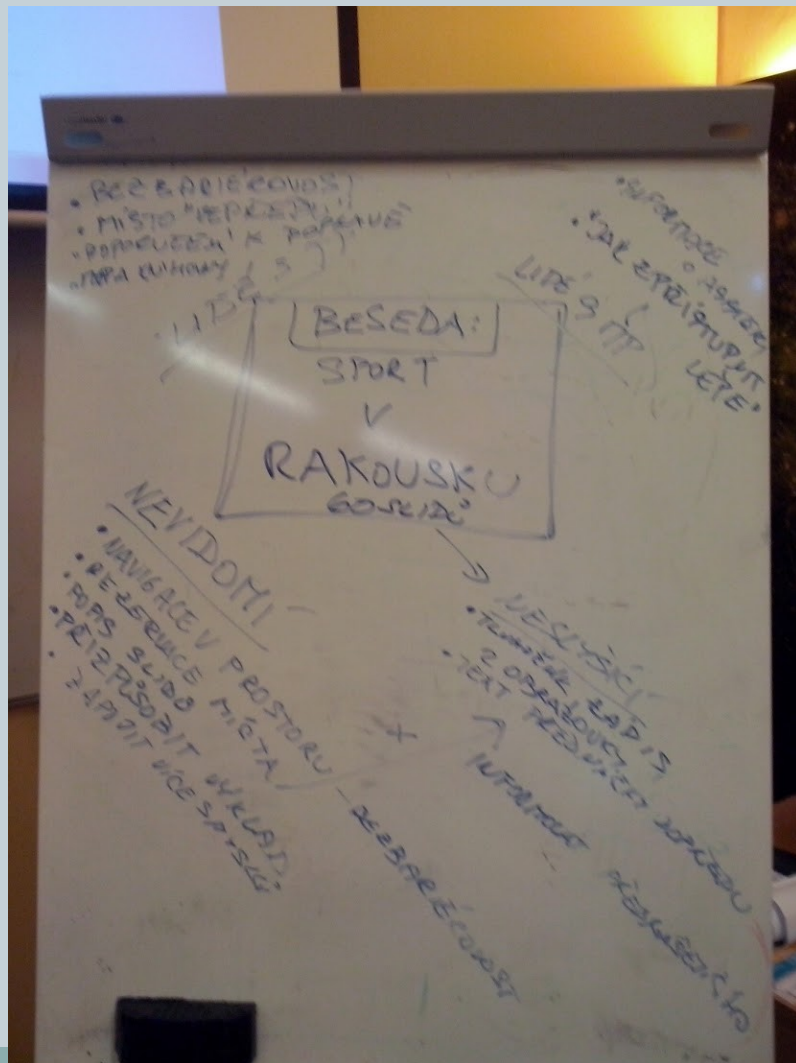
- Naplňování koncepce – práce v metodické skupině
- Rozšiřování a aktualizace standardu Handicap Friendly
- Tvorba metodik ke standardu
- Vzdělávací semináře pro knihovníky
- Setkávání s uživateli se specifickými potřebami
- Vytváření prostoru pro spolupráci
- Propagace knihoven a jejich služeb
- Optimální (optimalizovaný) přístup uživatelů ke knihovnickým službám

Vymezení potřeb osob se SP v knihovnách v oblastech:

- I. Obecné požadavky
- II. Personál
- III. Fondy a služby
- IV. Technické a materiální požadavky
- V. Webové stránky knihovny
- VI. Spolupráce a propagace
- VII. Akce
- VIII. Integroční aktivity

Máme určité představy, co cílové skupiny potřebují...

- ...vycházíme z osobních zkušeností, selského rozumu, ale bez kontaktu s cílovou skupinou a jejich partnery (asistenty, přáteli...), bez odborného průzkumu v literatuře není možné problematiku obsáhnout.

Obsah slidu vznikl z diskuze na přednášce.

Výsledný dokument

Rovný přístup Standard Handicap Friendly

- Standard Handicap Friendly – všeobecné body
- Univerzální metodika pro SHF – platná pro všechna 4 typy postižení
- Osoby se zrakovým postižením – metodika pro SHF – specifika
- Osoby se sluchovým postižením – metodika pro SHF - specifika
- Osoby s tělesným postižením – metodika pro SHF - specifika
- Osoby s mentálním – metodika pro SHF – specifika
- Plný text: <http://ipk.nkp.cz/legislativa/normy-standardy-doporuceni/rovny-pristup.-standard-handicap-friendly>

Základní legislativa – zakotvení problematiky v knihovnách

- Zákon č. 106/1999 Sb. – Zákon o svobodném přístupu k informacím
- Zákon č. 123/1998 Sb. – Zákon o právu na informace o životním prostředí
- Zákon č. 101/2000 Sb. – Zákon o ochraně osobních údajů

Základní legislativa – ve vztahu ke knihovnám

- Deklarace práv dítěte
- Listina základních práv a svobod
- Zákon č.108/2006 Sb. - Zákon o sociálních službách
- Vyhláška č. 147/2011 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- Zákon č. 384/2008 Sb. o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob
- Zákon č. 89/2012 Sb. - Občanský zákoník
- Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (Stavební zákon)
- Vyhláška č. 501/2006 Sb. o obecných požadavcích na využívání území
- Zákon č.435/2004 Sb. - Zákon o zaměstnanosti
- Zákon č. 221/2012 Sb. - Zákon o poštovních službách

Zákon o sociálních službách 108/2006 Sb.

- §35 (1) Základními činnostmi při poskytování sociálních služeb jsou:
- ...
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
- nácvik dovedností pro zvládnutí péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění,
- podpora vytváření a zdokonalování základních pracovních návyků a dovedností.
- ...

- **Oddíl 2 Registr poskytovatelů sociálních služeb**
 - §85 (1) Krajský úřad vede registr poskytovatelů sociálních služeb (dále jen "registr"), do kterého zapisuje poskytovatele sociálních služeb, kterým bylo vydáno rozhodnutí o registraci, a právnické a fyzické osoby uvedené v §84.
 - §85 (2) Registr je veden v listinné a elektronické podobě. Krajský úřad je správcem listinné podoby registru a zpracovatelem elektronické podoby registru. Při zpracování údajů se postupuje podle zvláštního právního předpisu[10].
 - ...
 - https://sluzbyprevence.mpsv.cz/dok/zakon-108_2006.pdf

Vyhláška č. 147/2011 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

- §1 (3) Podpůrnými opatřeními při vzdělávání žáků se zdravotním postižením se pro účely této vyhlášky rozumí využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče, poskytování pedagogicko-psychologických služeb[1], zajištění služeb asistenta pedagoga[2], snížení počtu žáků ve třídě nebo studijní skupině nebo jiná úprava organizace vzdělávání zohledňující speciální vzdělávací potřeby žáka.
- ...
- <http://www.zakonycr.cz/seznamy/147-2011-Sb-vyhlaska-kerou-se-meni-vyhlaska-c-732005-sb-o-vzdelavani-deti-zaku-a-studentu-se-specialnimi-vzdelavacimi-potrebami-a-deti-zaku-a-studentu-mimoradne-nadanych.html>

Zákon č. 384/2008 Sb. o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob

- § 7
- **Používání komunikačních systému neslyšících a hluchoslepých osob**
- Neslyšící a hluchoslepé osoby mají právo na
- a) používání komunikačních systému neslyšících a hluchoslepých osob,
- b) vzdělávání s využitím komunikačních systému neslyšících a hluchoslepých osob,
- c) výuku komunikačních systému neslyšících a hluchoslepých osob, kterou upravuje jiný právní předpis¹).

- § 8
- (1) Neslyšící a hluchoslepé osoby mají při návštěvě lékaře, vyřizování úředních záležitostí a při zajišťování dalších nezbytných potřeb právo na tlumočnické služby zajišťující tlumočení v jimi zvoleném komunikačním systému uvedeném v tomto zákone. Podmínky poskytování tlumočnických služeb stanoví jiný právní předpis²).
- (2) Neslyšícím a hluchoslepým osobám, kterým byly z důvodu úplné nebo praktické hluchoty nebo hluchoslepoty přiznány mimořádné výhody II. stupně (průkaz ZTP) nebo III. stupně (průkaz ZTP/P), jsou tlumočnické služby při soudním řízení poskytovány bezplatně.
- (3) Neslyšícím a hluchoslepým žákům středních škol a neslyšícím a hluchoslepým studentům vyšších odborných škol a vysokých škol, kterým byly z důvodu úplné nebo praktické hluchoty nebo hluchoslepoty přiznány mimořádné výhody II. stupně (průkaz ZTP) nebo III. stupně (průkaz ZTP/P), jsou tlumočnické služby poskytovány bezplatně za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem.

...

Občanský zákoník č. 89/2012 Sb.

- **Díl 3 – Zákonné zastoupení a opatrovnictví (§ 457-473)**
- <http://zakony.centrum.cz/obcansky-zakonik-novy/cast-1-hlava-3-dil-3>

435/2004 Sb. - Zákon o zaměstnanosti

- § 4
- **Rovné zacházení a zákaz diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání**
 - (1) Účastníci právních vztahů podle § 3 odst. 1 písm. a), c) a d) jsou povinni zajišťovat rovné zacházení se všemifyzickými osobami uplatňujícími právo na zaměstnání.
 - (2) Při uplatňování práva na zaměstnání je zakázána jakákoliv diskriminace.
- ...
- **Chráněné pracovní místo**
- § 75
- (1) Chráněné pracovní místo je pracovní místo zřízené zaměstnavatelem pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody s Úřadem práce. Na zřízení chráněného pracovního místa poskytuje Úřad práce zaměstnavateli příspěvek. Chráněné pracovní místo musí být obsazeno po dobu 3 let. Chráněným pracovním místem může být i pracovní místo, které je obsazeno osobou se zdravotním postižením, pokud je vymezeno v písemné dohodě mezi zaměstnavatelem a Úřadem práce. Dohoda se uzavírá na dobu 3 let.
- ...

- **Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném pracovním místě § 78**
- 1) Zaměstnavateli zaměstnávajícímu na chráněných pracovních místech (§ 75) více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců se poskytuje příspěvek na podporu zaměstnávání těchto osob formou částečné úhrady vynaložených prostředků na mzdy nebo platy a dalších nákladů. Příslušnou krajskou pobočkou Úřadu práce pro poskytování příspěvku je krajská pobočka Úřadu práce, v jejímž obvodu má sídlo zaměstnavatel, který je právnickou osobou, nebo v jejímž obvodu má bydliště zaměstnavatel, který je fyzickou osobou.
- ...
- <http://kuc.cz/ormvjh>

Zákon č. 221/2012 Sb. o poštovních službách

- (1) Základní služby zahrnují:
 - službu bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby
 - ...
 - <http://www.ceskaposta.cz/cz/sluzby/psani/cr/obycejna-slepecka-zasilka-id227/>
 - <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-5-cervna-2012-kterym-se-meni-zakon-c-292000-sb-o-postovnich-sluzbach-a-o-zmene-nekterych-zakonu-zakon-o-postovnich-sluzbach-ve-zneni-pozdejsich-predpisu-a-nektere-dalsi-zakony-19021.html>